

ir palauztų stuobrių — aukštojo luomo — leido naujas atžalas, naujų inteligentų ir kvėpė jiems senąją galybės dvasią.

Taip, be galo sunkia, beveik mirstama, liga pergyveno mūsų tauta praeity. Bet po to staiga ir katastrofiško valstybės ir nepriklausomybės žlugimo, liaudies samonė jokia būdu negalėjo nurimti, — tos didingos, kilnios praeities užmiršti ir su vergo likimu susijęventi.

Pavergtas sodietis, kaip po audros kokios, stebėtos ir mastė: kur gi visa tai taip staiga ir netikėtai dingo? Juk tai buvo nežemiška galybė! Tokios galybės niekas net ir nežemiškos jėgos negalėjo amžinai sunaikinti! Vadinasi, visa tai tebėra ir bus tik kur nors laikinai klastingų pavyduolių ir piktųjų dvasių paslėpta, uždaryta.

Ir dejo tuomet laisvėj užauginti Lietuvos sūnūs visokių pasakų ir apie užburtą, požemiuose užmigdytą kariuomenę, karžygius, ir apie kunigaikščius, karalius, — ir šventai visa tuo tikėjo.

Tų požemių kalnuose atviros dūsaujantios ir dejuojantios krūtinės (senųjų piliakalnių urvai ir rūšiai), tarytum gyvieji kaliniai, tolydžio rėmė ir kurstė laisvės viltį ir gaivino tikėjimą.

Todėl ir neabejojo, kad vistiek sutrupės požemio angų plieninės užmūrytos durys, ir pakils iš ten, kaip audrojantis miškas, pulkų pulkai — galingi, iš piktojo niekšo burtų išsivadavę. Tik svarbu žodis išpėti — smarkus reikšmingas žodis — galingesnis už pačius patamsių keršteivas.

Tuomet susirūpinta tuo nepaprastu žodžiu ir ilgai, kántriai, atsidėjus jo ieškota ir laukta.

Šit 1812-ieji metai. Tautų laisvės obalsiais pasipuošęs žengia Napoleonas. Lietuva irgi džiaugiasi, drauge su juo, nusikračiusi Rusais, noroms ginkluoja savo būrius ir, rodos, jau girdi tą išganingą žodį.

Bet ne, apsirklta.

Artema 1801-ieji metai, paskum 1803-ieji. Vėtasai žodis, rodos, praskamba suklietu šūkiuose, ve aktyviai pasireiskia senosios Lietuvos valstybės idėjų ir jos kariuomenės dvasia.

Bet ir vel po to — gal manot vien tik nusivylimą ir skaudus smūgiai? — ne! — daug didesnis ir tesnis darbas, kurs pagaliau 1918 metais ir mūsų tautai amžiais išskomą žodį. Draugai, jūo gauname ir visa tai, ka šiandie turime ir džiaugiamės.

Žodis surastas, ir piliakalnių dvasios, kaip vėl skaistyklų iškentėjusios ir išvadintos, tampa pažios ir nejauciamos. Šiandie artos drasiai pūvina žemę, lygina daubas ir varo savo laisva kultūros darbą.

Taigi, mūsų kariuomenė turi savo ilgą ir turtingą praeitį, senas gražias tradicijas — amžiu išnešiotas.

Deja, pasigailėdamas turu šiandie pažymėti, kad mes labai maža dar esame padarė dėl tos savo praeities ir jos bemaž nepažįstam. O metas — jau metas būtų! Visos kitos tautos jau seniai turi ne tik gražių plačių monografijų, bet ir sistemingą savo karų istoriją.

Rinkdami ir tvarkydami šių dienų kariuomenės gyvenimo medžiagą, taip pat uoliai turėtumėm kelti aikštėn ir sisteminti senosios mūsų valstybės kariuomenės gyvenimą, žygius ir vadus. Gilus ir nuoseklus viso to pažinimas kiek daug galėtų duoti įdomios, visiškai naujos medžiagos ir karo istorikui, ir batalistui ir plunksnos menininkui.

Nelaukim kažin kokių genijų, tučtuojau kiekvienas pradėkim dirbti, nes genijai ne iš laukimo bei svajonių, o tik iš didelio idėjinio darbo gimsta.

Kpt. Balėlinas.

Žemėlapis.

Kiekvienas kareivis matė, kad manevruose ir kituose lauko užsiėmimuose karininkas, veddamas savo dalį, kartas nuo karto pasižiūri, o kartais ir ilgiau tyrinėja, popierio lapą, išraižytą įvairiausiomis kreivomis linijomis. Kas tai per popieris? Kas jame pažymėta tomis linijomis? Tai yra žemėlapis, kuriame atvaizduota žemės paviršiaus dalis. Kreivomis linijomis pažymėta dideli keliai ir maži keleliai, aukšti ir žemi mūro ir medžio trobesiai, kryžiai kelių susikirtime, pievų, miškų ir dirvonų plotai ir ploteliai. Bendrai, žemėlapyje pažymėta visa tai, kas yra tikrumoje ant žemės paviršiaus.

Daug darbo, laiko ir pinigų sudėta, kol tam darbui paruoštas, karys topografas, apėjo visas žemės paviršiaus kerteles ir užkampius, kol tame lape lauke (vietoje) pieštuku viską sužymėjo, kol namie, šaltos žiemos metu, kada lauke viskas padengta sniegu ir stingsta žmogus nuo šalčio, viską juodai tušu išvedžiojo, ir pagaliau spaustuvė šimtais ar tūkstančiais lapų atspausdino. Norint tame lape pažymėti tik-tik įmatomais taškučiais visas vietas, kur topografo ir jo padėjėjų (pas mus kareivių), stovėta ar eita, tai visas lapas pasidarytų juodas: sudarymui žemėlapio reikėjo viską apeiti, apžiūrėti, išmatuoti, kiek vienas daiktas nuo kito nutolęs, ir viską sumažinus pažymėti popierėje. Popierėje pasidarė toks pat vietos vaizdas kaip jis atrodytų žiūrint į tą vietą iš aukštai iškilusio orlaivio.

Kuriam tikslui žemėlapis reikalingas. Jis reikalingas kariams, įvairiems kelių statytojams, inžinieriams,

kultūrtechnikams¹⁾ ir bendrai visiems, kas tik didesniame žemės paviršiaus plote vykdo kuriuos nors darbus.

Aš čia nurodysiu į žemėlapių reikalą kariams.

Vadas visuomet turi pažinti vietą, kur kaujasi arba teks kautis jo vadovaujamai kariuomenei. Senaisiais laikais, kada kariaujančių kariuomenių skaičius nebuvo didelis, jos kovėsi susiglaudę kolonomis, nereikėjo kautynių laukui didelio žemės ploto. Kautynių lauką bendrai galėjo parinkti vadai ir kautynių metu savo akimis, vėliau binokliu (žiūronu), sekti kautynes ir duoti reikalingų parėdymų. Šiais laikais kaunasi ištisu frontu, ištėstu kartais šimtais ir tūkstančiais kilometrų. Kaip vadas gali žinoti kokioje vietoje, kalnuotoje ar lygioje, sausoje ar pelkėtoje, pridengtoje ar atviroje tenka kautis jo kariuomenei. Nuo vietos ypatybių pareina vado parėdymai.

Bet kam imti visos kariuomenės vadą, paimsime atskiro pulko vadą. Kautynėse pulkas išmėtomas atskiromis grupėmis po kelioliką žmonių, ir pulko vadas negali jų matyti, negali apeiti, ir sužinoti jų padėtį. Taigi, duoti parėdymų gali tik žiūrėdamas į žemėlapi, tuo labiau, kad šių dienų ugnis toli veikia ir jam reikia žinoti apšaudymo vietą ir sekti kiekvieną priešų judesį.

Žemėlapi turi turėti ir ji suprasti kiekvienas karys. Kaip eisi žvalgybon? Neklausinėsi kiekvieno vietos gyventojų: žvalgyba slapta daroma, gal dargi, naktimis.

¹⁾ Specialistai, kurie veda nusausinimo, apvandeninimo darbus ir panašius.

Ne kiekvienu gyventoju galima ir pasitikėti (sakysim, kad ir mūsų kuriuo nors lenkeliu).

Antra, vietos gyventojų reikalai kitoki, kaip karių kaimietis — vietos gyventojas — šimtus kartų ejęs pro kurią nors vietą, galėjo ir nepastebėti čia esamų kariams reikalingų smulkmenų, dėl to ir prie geriausių norų negalės tuo reikalu duoti kariui reikalingų žinių.

Kartais galima pasiūsti vietai tirti žinovus - karius, bet kautynių metu nėra laiko viską sužymėti, jis gali tik pranešti smulkmenas, kurių žemėlapyje nėra: tiltų ir kelių stovį, miškų tankumą, vandenių gylį ir t. t., vadinasi ir čia žemėlapis reikalingas.

Krapštus topografo darbas ir sunkus. Mūsų dabartinės Lietuvos plotas užima apie 54.000 klm. Norint per vienus metus sudaryti Lietuvos žemėlapi, reikalinga apie 500 mokytojų topografų ir iki 3000 kareivių - darbininkų. Ir tai visi turi sunaudoti kiekvieną tinkamą darbui laukę dieną. Geras topografas ir lietingu vasaros metu valgo tik du kartus per dieną: saulei patekėjus pusryčiauja, o nusileidus pie-

Šioje fotografijoje atvaizduotas Topografijos Dalies topografas su kareiviais — padėjėjais ir visais instrumentais darbo metu.

tauja ir vakarienauja. Visą dieną, kiek galėdamas, dirba. Mūsų kariuomenėje yra Vyriausiam Stabe Topografijos Dalis, kuri rūpinasi žemėlapių sudarymu.

Ateinančiais metais sausio mėn. 1 dieną Topografijos Dalis švenčia savo 5 metų gyvenimo sukaktuves.

Topografas.

Kareivinės.

Štai pagaliau ir pakliuvai į senai svajotą kariuomenę. Atėjai neilgam, vos metams. Tą laiką teks tau glaustis po kareivinių stogų. Tai bus tavo „namai“, į kurios turėsi grįžti iš užsiėmimų, sargybų, iš atostogų, iš miesto. Visai kitoks namas, negu tas, kurį buvai pamėgęs. Pažiūrėkim, kuo skiriasi tavo buvusis namas nuo šiandieninio.

Iki šiol gulėjai pirkioj, ant pečiaus, ar lovoj ant šiaudinio čiužinio, ant „žasienos“ ir t. t. Čia kareivinėse visi paguldyti vienodai: ant medinių, narų vienas prie kito, arba, kur kareivinės geriau sutvarkytos, geležinėse lovose. Bet visi vienodai. Ir tas, kuris gulėjo ant pečiaus, ir tas, kuris lovoje, ir tas, kuris ant šiaudų ar ant „žasienos“ — visi jie ant kariško čiužinio knarkia. Jei būtų nesveikas, tai po dienos užsiėmimų nekarktų kiurą naktį.

Rytą pabudęs greit šok iš lovos, nes nusiprausti nespėsi, kaip pridera, pavalyti mundiruotės. O tai vėliau stosi su šautuvu už purvinas ausis arba už purvinius batus. Mėgsti ar ne — vis tiek nepatartina vartytis po trimito ant kito šono.

Bet kur čia vartysis — skubintis reikia, kad nors tą kavą išgertum, nes netrukus lieps stoti rikiuotėn. Namie gal ir baltą kavą gėrei, o ne, tai mamytė rūkštaus pieno puodynėle arba batvinių bliūdą, o prie to ar duonos gabaliuką nedidelį, bet ir nemažą. Tuo ir pasistiprindavai.

Kareivinėse nėra mamytės, kuri savo lepūnelį žiūrėtų. Viskas čia visiems vienodai.

Pradžioje bus tau sunku. Liūdna, nuobodų, ilgu. Kiekvienam taip iš pradžių. Kiekviena pradžia sunki. Ar tai lauke su žagre, ar dirbtuvėj prie varstoto, ar mokyklos suole su knyga rankose, ar kariuomenėje su ginklu — kiekvienam sunku. Bet karys neturi būti nusimines. Jis turi būti žvalus, linksmas, išvermingas.

O jeigu žmogus silpnos valios nusiduos nusiminimui, tai gali atsitikti nelaimė.

Toks visai apkvaišta ir nežino, ką daro, ką jam sako, ir kad iš jo darosi ne karys, bet ištižėlis. Ir jį daboklę jį sodina, ir su šautuvu stato; pasidaro visų nuodėmių kaltininkas. Arba dar blogiau padaro: paklausys blogo balso ir pabėgs. Kur? — Žinoma pas mamą į kaimą. Jeigu jo nesugaus pakeliuj ir negražins į dalį, tai kas bus? — Grįš pas savo namiškius, o pasukui nei dieną, nei naktį neturės ramybės, sėdės už pečiaus vien su baime, kad jo ieško, ir kaip kokį valkatą suradę per visą kaimą varys palydovai. Ir kam iš to bus linksma? Kariuomenės teismas tars savo griežtą žodį. (Žiūr. „Kario“ š. m. 47 nr.).

Nepasiduok pagundoms. Sustiprink savo dvasią. Apsižvalgyk aplinkui. Pasidairyk po kareivines: kokia tvarka, kokie žmonės. Prisižiūrėk arčiau. Viskas čia eina kaip sudėtingoj mašinoj; viskam yra taisyklės. Viskas iš anksto žinoma kaip ir kas. Ar ginklą vald, ar valgi gamina, ar drabužius taiso. Vieni klauso paaiškinimų apie kulkosvaidį, kiti mokosi kariškai vaikščioti — viens — du — kairė — dešinė. Kur pažiūrėsi, visur darbas verda, o kai ateis vadas, tai vienas iš vyresniųjų raportuos apie tai, kas yra mokoma, ar dirbama, kad vyresnysis žinotų, nes ir jis turės pranešti savo aukštesniems viršininkams apie nuveiktą darbą.

Kareivinės — tai didelė mokykla. Mokykla, kurioj mokoma ne skaityti — rašyti (bet, jeigu to namie neišmokai, tai čia irgi išmoksi), bet mokoma, kad prieš priešą kulka ir durtuva mokėtum pavartoti.

Kareivinės — tai didelis priekalas, ant kurio kalamas ginklas, kuris bet kam neleis savęs valdyti, kaip pilką žasiną. Kareivinėse daug išmoksi.

Ginklą išmoksi valdyti, tvarkos, švaros prisilaikyti, drausmės. Būsi žvalus, drąsus, išsilavinęs. Naudinga

bus tas viskas ne tik kare, bet ir gyvenime sugrįžus namo.

Ką tu matei kaime? Juk žinojai, kad Pupkis klebonišką išgerti moka, kad Rubikis didelis davatka, ir kad iš vakaro eidavo į bažnyčią, kad Tiltvikas savo žmonai kailį su diržu vanoja.

Čia kas kita. Tu pirmą kartą pradėsi mokytis visai naujų dalykų, pažinai visą Lietuvą platesniu mastu, negu iki šiol.

Kartu dalinies su draugais darbu ir vargu, kartu dalinies džiaugsmo ir poilsio valandomis. Kartu žiūrėsite, kad šis jums laikinas — vieneriems metams — namas — kareivinės būty kuo patogiasias ir maloniasias. Saugokis nešvarumo. Jeigu prišuokšlinsi, tai už tave atsakys draugas — dežuruojantis. O pagaliau ir nepridera kariams nešvariai gyventi.

Tos kareivinės lydės tave visą tarnybos laiką. Eisi į manevrus — jos paskui. Gal vėl kartu po viena mi-

line miegosite lauke su savo būrio draugu. Vėl valgysite iš vieno katilo, kaip kareivinėse.

Ir dar daugiau. Atvažiuosi namo — švenčių atostogų. Jeigu tada atsitiktinai sutiksi iš pulko draugą, tai jau bus artimas jis. Be abejo, jis ateis pas tave, ir jūs turėsite tarp savęs bendrų reikalų, pasikalbėjimų. Kas jums bus svarbu ir įdomu, gal kitiems visai nesuprantama. Ką tai reiškia? O gi tai, kad paskui jus atėjo kareivinės, jūsų draugiškumas, jūsų bendra karo tarnyba.

Grįždamas į kareivines, kai pamatysi iš tolo prie vartų sargybini, tuojau pajusi, kad ateini namo. Net griežtas viršila, ir tas atrodo malonus.

Ir iš tikrųjų gal šypsosi jis. Prie visko žmogus pripranta, o pirmiausia prie savo artimo. Kitaip ir būti negali, jeigu tie žmonės vilki vienodais drabužiais — karišku munduru.

Tad, tepadeda tau Dievas garbingai karo mundurą nešioti, garbingai ir ištikimai Nepriklausomai Tėvynei tarnauti.

Jz. Jdv.

Atsipeikėkime.

Teisingasai Dante, kodėl Tavo pragare nesirado dvidešimtojo rato kortų išradėjui?

Daug visokių netobulumų yra pasaulyje, bet daug ir patys žmonės jų pridaro, išranda ir tiek daug nelaimių suteikia tiems, kurie nepasistato sau klausimo, ar naudingas tas darbas tautos gerovei ir pačiam sau? Čia noriu tik vieną, bet svarbią klaidą priminti, būtent, lošimą kortomis. Kortavimas nėra per daug kariuomenėje paplitęs, bet ir nepašalintas. Prie ko veda kortavimas? Atsakymas trumpas: prie nelaimių, prie vargingo gyvenimo, o kartais ir prie blogesnio, nepataisomo dalyko — mirties.

Atsiminkime tikrai, kad žmogaus gyvenimas, tai trumpas laikotarpis, trumpa valandėlė, per kurią kiekvienas turi pasirodyti žmonijai, kaip jis moka gyventi ir naudoti tą trumpą laiką. Atminkime, kad trečdalis viso gyvenimo pramiegame, kitas trečdalis prašina jaunatvėje ir senatvėje, o kur ligos ar šiaip nelaimės, kurios sutrukdo pradėtą darbą arba visai išgriauna. Tiek mažai teturėdami saulėtų valandėlių, turime visas kūno ir proto pajėgas sukaupti darbui, kuriam mus motinos pagimdė, kurio reikalauja tėvynė iš kiekvieno dorą piliečio. Kiekviena praėjusi valanda nepasirodo ir nepasirodys daugiau, o kiek tokių valandų prašina kortuojant ar kitaip nenaudingai leidžiant

laiką. Kiekvienas gimdamas žmogus atsineša kartu ir savo pašaukimą — laimę, bet ta laimė ne pati į rankas ateina; tik dirbdamas, ir nuolat dirbdamas, žmogus ją suranda. Kiek vargšų turtingais tapo, kiek užmirštų ir apleistų žmonių pasiekė nemiršamos garbės. Per darbą jie atrado savo prigimties pašaukimą ir visą amžių buvo patenkinti savo gyvenimu. Tik darbas tepadaro ir tepadarįs žmoniją laimingą.

Mes tos garsingos praeties galiūnų ainiai, turime sekti jų pėdomis, turime kilniais darbais jų kapus papuošti, bet nekortuoti, neskriausti brolio brolio... Kiek yra tokių, kurie sunkiai dirbdami per kelias minutes pralošia visą uždarbį, o paskui duonos kąsnio neturi; kiek dėl tos priežasties dorų žmonių pražuvo, vagimis ir galvažudžiais liko, o juk tai tas malonysis žaislelis — kortavimas privedė prie to. Kortavimai greitai suardo žmonių nervus, žiaurumo ir melagystės išmoko, o tokiu likęs žmogus, jei nepasitaisys, nebegales būti laimingas tolimesniame gyvenime.

Iš tokių žmonių tauta nedaug gėrybių yra sulaukusi ir nedaug sulauks. Kas mano, kad kortose gali laimę rasti, tas skaudžiai apsirinka: kortose yra tik bausis ir negailestingas Demonas, kuris nori visą pasaulį pražudyti, įtraukdamas naujas aukas į kortuojančių ratą.

Salin kortavimas, tevišpatauja darbas! *Vyturis.*

Kariuomenė ir daina.

Kariuomenės vadovybė, be kitų uždavinių, pasistaciaus tikslą neišleisti nė vieno analfabeto. Ji taip pat stropiai rūpinasi lavinti kareivio jausmus, stengiasi įdiegti jam ne tikrai tėvynės meilę, bet kartu grožio ir tiesos meilę, nori kad karys, išėjęs gyveniman, jau būtų visai aptašytas, kad tas geras, kurį suteikia kariuomenė, atsilieptų ir toliau gyvenimui.

Kariuomenė taip pat yra viena iš didžiausių tautos tradicijų saugotoja. Norint išsaugoti gražiausias tautos tradicijas, reiktų daugiau dėmesio atkreipti ir į dainą. Daina, kurią taip mylėjo mūsų protėviai, kuri ir dabar skardžiai skamba kaimuose iš karstų jaunuolių krūtinių, — ta daina, kuri neša sielai ramybę ir džiaugsmą, padeda bent vieną valandėlę užmiršti šios žemės vargus ir rūpesčius, turėtų garsiai skambėti ir kariuomenėje.

Tiesa, kariuomenėje daina neužmiršta. Ypatingai technikos dalių kariuomenė, neturėdama savo didelių orkestrų, kur tikrai eina, ten dainuoja. Bet! Dainuoja visas būrys, be didesnio balsų parinkimo, be tinkamų gaidų. Tuo tarpu visose kariuomenės dalyse rengiami pasilinksminimai su vaidinimais ir be vaidinimų, rengiamos šventės, iškilmės ir t. t. Ir kaip būtų gražu, kad, sakysim, vakarėlyje, po vaidinimo pasirodytų scenoje gerai išlavintas dainininkų

būrelis ir skardi, graži dainelė praskambėtų. Jos švelnūs akordai paliestų ausis, suvirpintų jautriasias sielos stygas, žadintų prie visa to, kas kilnu, gražu, gera. Kaip gražu būtų, kad po svaiginančių, dažnai ligi beprotybės, sokių, jaunuolių būrys užtrauktų gražią, galingą lietuvišką dainą, o jos garsas blaškytų susitvenkusius garus, ir siela galėtų ramiau laisviau atsikvėpti.

Kariuomenėje juk rinktiniai vyrai, čia ir gerų balsų netrūksta, tad kodėl gi nepanaudoti ta pajėga gražiam chorui sudaryti. Tokie chorai, parinkę gražių liaudies dainelių, ne būtinau kariškų, įkvėptų ne vienam jaunuoliui dainos, grožio, savosios kalbos, gimtinio kampelio meilę.

Kiekvienais metais stoja į karo tarnybą bent keletas vargonininkų arba šiaip muzikos ir dainos mėgėjų. Kai kurios dalys turi tam tikrų samdomų chorvedžių, tad ne ypatingų pastangų nereikėtų. Tikrai daugiau sukurst, daugiau darbo ir atsidėjimo, o dainos mėgėjų, organizuojant choras, visuomet pakankamai atsirast. Tuomet pamatysime, kaip mūsų pasilinksminimų vaizdas pasikeis, kaip jie taps jaukus ir įdomūs. Tikrai daugiau dėmesio atkreipti į dainą, plačiai atidaryti jai duris į mūsų pasilinksminimus.

El. Pečkaitis.

Ats. vyr. pusk. Mikas Liuberskis.

Jis 1919. IX. 18. stojo kariuomenėn savanoriu ir tarnavo iki 1922. IV. 13. technikos dalyse, iš kurių dabar yra susidaręs ryšių batalionas. Išėjęs atsargon Liuberskis iki šiol nesiskiria su kariuomene ir savo dalimi. Visą savo atliekamą laiką skiria kariuomenei. Kasmet suorganizuoja, išmoko ir veda technikos dalių kareivių chorą. Šis darbas yra labai sunkus. Leidžiant atsargon išstarnavusius kareivius, jo vedami chorai suyra, išvažinėja po įvairius Lietuvos kraštus. Kariuomenė gauna naujų vyrų.

Energingas ir nenuilstamas Liuberskis iš atvykusių tuoj sudaro naują chorą ir jį pavyzdinčiai išmoko, kuriuo džiaugiasi ne tik kariuomenė, bet ir visuomenė, nes jo vedamus chorus dažnai galima girdėti per radio.

Dabar jis veda ryšių bataliono mokomos kuopos chorą. Šis choras, jam vedant, dalyvavo I Kauno įgulos kareivių literatūros vakare-koncerte per radio (š. m. X. 21.) ir minint kariuomenės 10 metų gyvavimo sukaktuves (š. m. XI. 25.) — atliekant šiai šventei skiriamas radio vandas.

M. Liuberskis yra gražus pavyzdys, kaip mūsų atsargos kariai ilgam laikui pasilieka tampriais sielos ryšiais surišti su kariuomene, myli ją ir stengiasi padėti kelti jos garbę.

Nors jis dabar tarnauja ne kariuomenės dalyse, bet čia dedamas jo atvaizdas yra nutrauktas dabartinėje kariuomenės uniformoje.

S. B.

Kelios mintys.

(Naujokų atvykimo proga).

Aš dar gerai atsimenu tą dieną, kada atvykau į kariuomenę pirmą kartą, kada gavau vardą naujokas. Nesvarbu vardas naujokas, eilinis, ar koks kitas, o tik svarbu gyvenimas ir jo aplinkybės, kuriose tenka būti.

Atsimenu, kada iš pradžių gana nejauku buvo į kariuomenę patekusiems. Čia nauja tvarka, naujas gyvenimas, ne taip, kaip namie. Čia reikia sulig trimis keltis, pusryčiauti, į užsiėmimą eiti ir t. t. Vadinas, visi užsiėmimai vyksta viršininkų iš anksto nustatytu laiku. Čia to punktualumo greitai pripratau ir darėsi net malonu.

Bet svarbu tai, kai matau, kaip nepalankiai į naujokus žiūri kadras (yra ir išimčių). Labai nemalonu kai kadras už mažmoži, už mažą veiksmo klaidą tuoj jauną kareivį išjuokia, o ne rimtai jį pamoko, tyčiojasi, pravardžiuoja naujais vardais, savo išgalvotais. Todėl daugelis naujokų jau iš pradžių apsileidžia manydami, ar šiaip ar

taip veiksiu, vis tiek kadrai neįtiksiu, vis tiek kadras mus išjuoks. Tad darykim, kaip sako, nors bus už ką klausytis pajuoka. Taip kadras elgdamas su naujokais užmiršta tiesioginę savo pareigą, pareigą, kuri reikalauja jaunus kareivius mokyti, o ne išjuokti, užmiršta, kad jie kariuomenėje pašaukti išmokyti ginklą vartoti, tėvynę ginti, o ne pažeminimą nuo kadro turėti.

Tad aišku, kad didelės reikšmės turi vadų ir kadro sukeltas geras ūpas, sukeltos vidaus dvasios pajėgos, kurių pagalba jiems lengva ir sunkiausias darbas gerai atlikti.

Taipgi gerai būtų, kad kareivių vadai ir kadras jau iš pradžių supažindintų jaunus kareivius su „Kariu“, bibliotekomis ir skaityklomis, kurių yra kiekvienoje kar. dalyje. Todėl jauniems kareiviams nebus laiko nuobodžiauti, namų ilgetis ir kariuomenės gyvenimu skūstis.

Biržų Jonas.

Apdovanoti Lietuvos kariuomenės kūrėjų – savanorių medaliu.

(Žiūr. „Kario“ 47 nr.)

463) kpt. Umbrasas Valerijonas, 464) Žukauskas Jonas, 465) Uselis Juozas, 466) Stankevičius Adomas, 467) Pupka Jonas, 468) Virbickas Jurgis, 469) Mikaras Povilas, 470) Pigaga Juozas, 471) Žukauskas Adomas, 472) Svilainis Vladas, 473) Poškus Juozas, 474) Yla Jurgis, 475) Miškinis Balys, 476) Mikalonis Antanas, 477) Slančiauskas Petras, 478) Trakymas Povilas, 479) Šumskas Matas, 480) Stanulis Vincas, 481) Širvaitis Juozas, 482) Žukauskas Simas, 483) Zurlis Zigmantas, 484) Gustainis Valentinas, 485) kpt. Jablonskis Vytautas, 486) Zavistanavičius Aleksas, 487) Žilinskas Vaclovas, 488) Žukauskas Jonas, 489) Adomavičius Mikas, 490) Citaras Araminas, 491) Andriūnas Jonas, 492) Kontrymas Česlovas, 493) Altervalnas Samuelas, 494) ats. vyr. pusk. Adomauskas Kazys, 495) Valinčius Vincas, 496) Vaitkevičius Juozas, 497) Vitkauskas Juozas, 498) Verislovas Pranas, 499) Urbonas Aleksas, 500) Urbonas Valentas, 501) Salauskas Lindas, 502) Slančiauskas Juozas, 503) Sušinskas Kostas, 504) Stanionis Vincas, 505) Stravinskas Jonas, 506) Sakalauskas Alfonsas, 507) Skerniškis Vincas, 508) ats. vyr. pusk. Stankevičius Antanas, 509) Ardžijauskas Juozas, 510)

Blažaitis Vincas, 511) Butėnas Petras, 512) Bizūnas Antanas, 513) Baravykas Gabrys, 514) Buinickas Kostas, 515) Bikauskas Kazys, 516) Bučionis Alfonsas, 517) Burevičius Juozas, 518) Bulauskas Matas, 519) ats. jaun. pusk. Baranauskas Kazys, 520) Miknis Petras, 521) Černelis Vincas, 522) Brazdžius Jurgis, 523) Šmigelskis Juozas, 524) Šalaševičius Vladas, 525) Šolūnas Vincas, 526) Margevičius Petras, 527) Margevičius Vincas, 528) Maželis Jeronimas, 529) Medinskas Kazys, 530) Černelis Petras, 531) Adomaitis Jonas, 532) Krajauskas Aleksas, 533) ats. karo vald. Snieckus Juozas, 534) Griškėlis Juozas, 535) Izokaitis Jonas, 536) Kisielius Aleksas, 537) Kubilius Adolfas, 538) Klimavičius Antanas, 539) Knyštis Jonas, 540) Kvaškauskas Jonas, 541) Krakauskas Juozas, 542) Karutis Jonas, 543) Liutkevičius Juozas, 544) ats. karo vald. Lipčius Mikas, 545) Marcinkevičius Juozas, 546) Valikonis Juozas, 547) Šneideris Edvardas, 548) Ramanauskas Jurgis, 549) Freigofas Vladas, 550) gyd. mjr. Bruzdėlinas Vilius, 551) Bardzevičius Pranas, 552) Ališauskas Julius, 553) Cibavičius Vladas, 554) kpt., Dalksnys Kostas, 555) Čičkevičius Juozas, 556) Daunys Pranas.

PRAEITIES ŠEŠĖLIAI

„Žinot ką, vyrai?“ — tarė viršila Ažuolas vieno rudens šeštadienio rytą N kuopos būrininkams: „šiandien nebus pulke vakarėlio; kas norės — galės pasivaikščioti mieste, o ryt, po piet, surinkit man būrius mokomos kuopos kareivinėn, ir aš žmonėms šį tą paskaitysiu“.

Maždaug taip atrodė lietuvių kareivis D. L. K. Kęstučio laikais.

„Ar tai iš šitos knygutės, ką Tamsta turi rankoje?“ — paklausė būrininkas Juodalksnis.

Vienu akimirksniu būrininkai prisartinio prie viršilos ir smalsiai pradėjo žiūrinėti į mažą, maldaknygės dydžio, knygelę, kurią laikė viršila.

Antro būrio būrininkas Beržas, turįs ypatingai geras akis, perskaitė net antraštę:

„Praeities šešėliai“.

„Sakyk tu man, broleli, tos knygos ir vardas koks keistas; tur būt, čia daug visokių mandrybių prirašyta, sunku bus mums ir suprasti“.

„Na, o ką jau besakyti apie mano būrio kėdainiškį Barzdinski arba kauniškį Boruchą? Juk jei jie padoriai net sveikinimų ne-

sugeba pakartoti, tai kaip gi supras mandrybes?“ — pasigirdo stiprus būrininko Klevo bosas.

„Tai vis vien“, — nekantriai atsiliepė viršila: „čia taip parašyta, kad kiekvienas supras ir, be to, įdomu. O kad jūsų smalsumą bent kiek patenkinciau, pasakysiu tik viena: čia, atskiromis apysakėlėmis, išdėstyta mūsų tautos praeitis. Kiekvieną laisvesnę savaitę valandą aš jums tokį apsakymėlį ir paskaitysiu, o dabar drožkit prie darbo, nes laikas — tai pinigai“.

Visi išsiskirstė ir sekmadienį po piet jau prasidėjo pirma paskaita. Gausiai apšviestoje ir žmonių kupinoje kareivinėje išvyravo tylą ir pasigirdo skaidrius viršilos balsas.

I: „Lietuva — Tėvynė mūsų, Tu didvyrių žemė!“

Ir iš tiesų, didvyrių — tokių didvyrių, kuriems nieks nestatė paminklų, nedovanojo medalių ir nesurašė jų vardų į knygas, bet kurie mokėjo mylėti gimtąjį kraštą daugiau, negu savo turta ir net gyvastį, lengvai ją aukodami Lietuvos labui: todėl Lietuva buvo tvirta, galinga, o jos vaikai gerai gyveno...

Visa istorija atsitiko, rodos, 1348 metais, tai yra tuomet, kai Žemaičių krašte tik tik pradėjo viešpatauti amžinos atminties didysis kunigaikštis Kęstutis.

Tuomet dabartinių vokiečių ainiai — kryževiai arba riteriai, lenkų pakviesti į Rytprūsias, dar nejutė jo sunkios rankos ir dažnai puldavo mūsų žemaičius, kad prisiplėstų grobio ir žudytų beginklius senius, vaikus ir moteris.

Nebuvo, tuomet, mūsų krašte ne tik geležinkelių, plentų, bet ir patogių kelių, nebuvo taip pat dabartinių pabūklų ir šautuvų.

Žmonės žygiuodavo, dažniausiai, kiaurai tankiu mišku, pelkėmis, laikydamiesi upių tėkmės, ties kurių krantais riogsodavo pilys ir kaimai. Kryževiai buvo prisidengę geležiniais šarvais ir vartojo sunkius kardus; mūsų žmonės — užsidėdavo plėšniųjų žvėrių odas, apsiaudavo vyžomis ir gindavosi — icimimis, vilyčiomis ir didelėmis buožėmis; miškų tankumynais kilnotis jiems tarnaudavo nedideli arkliukai-žemaitukai.

Užtat ir vyrai buvo: šiandieniniai drūtuoliai siektų jiems iki krūtinės, o gal dar žemiau; toks žemaitis vienu buožės smūgiu nudėdavo ne tik raitelį, bet ir arklių; lietuviško alučio ar midaus išgerdavo, kartais tiek, kad dabartinis kareivis laisvai galėtų jame nusiprausti, bet niekuomet nepasigerdavo, neskerėčiojo, nevirtodavo šlykščių žodžių. Trumpai: buvo klusnūs, rimti ir drąsūs!

Jų priešai — riteriai buvo labai nuožmūs ir mėgdavo pulti žemaičius išilgai Nemuno, priedami ji ties dabartine Ragaine ir traukdami balotais Jurbarko miškais, net iki Raseinių.

1348 metų žiema buvo labai sunki: upeliai, upės, balos ir ežerai prisidengė storu ledu, o lauke buvo taip šalta, kad net medžiai braškejo; tokių tatau laikų kryževiams labai buvo palanku daryti žygis Žemaitijon.

Jų vadas, didysis mistras, kurio pavardę labai sunkiai mums ištartti ir kurio veidas mažai kuo skyrėsi nuo vyriausio velnio kaukės, skubiai surinko savo plėšikus ir tyliai patraukė Ragainės link.

Čia, greitai perjojęs per Nemuną, jis nužygiavo dešiniuoju jo krantu — bet ne Raseinių, o dabartinės Veliuonos kryptimi. Ten buvo, mat, Junigėdos tvirtovė ir turtingi žemaičių kaimai. Dienos metu vokiečiai slėpėsi miškuose, o naktį eidavo.

Trumpai, drūtai — dabartinių kūčių pavarakėje, kai ramūs Junigėdos gyventojai rengėsi gulti, o pas tįžną Arą susirinko krivulėn vyrai savais reikalais pasitarti, staiga iš pilies bokšto pasirodė tolimoji liepsna ir baisūs riksmas: tas visas rodė, kad žmogžudžiai ėmėsi blaivaus darbo. Kaip viesulas jie puolė į kaimus, degino trobas, grobė turta ir kapojo didžiuliais kar-

Tų laikų (Kęstučio) kryžiuočių riteris.

dais vaitojančias moteris ir klykiančius vaikus. Išbėgę iš tūno trobos beginkliai vyrų nieko negalėjo padaryti ir, kol iš pilies išsiveržė kunigaikščio vedama ginkluota įgula, jau buvo vėlu. Lobio prisiplėšę kryževiai dingo miškų tankumynuose, palikę užpakalyje namų griuvėsius, sukruvintus lavonus ir baisų žemaičių keiksmą.

Aras vos gyvas buvo rastas apdegusios trobos vietoje, šalia tėvo ir žmonos lavonų, o jo vienintelį, trejų metų sūnų — Berželį kryževiai su savim nusinešė...

Praėjo daug metų, Aras jau senai žuvo, bekerydamas plėšikams už savo kūdikio pagrobimą, o mažas Berželis, Adolfu pakrikštytas, tarnavo prakeiktiems riteriams tolimojo Marienburgo pilyje. Išmokė jie vaiką vokiškų poterių, pripratino prie savo gyvenimo ir padarė iš jo klusnų didžiajam mistrui tarną.

Taip susilaukė Adolfas 16-tų metų ir, kadangi buvo labai mitrus ir drūckis vaikas, puikiai grabaliojo vokiškai, tai riteriai jį laikė savu žmogum.

Tik kartais, kai nieks nematydavo, Alpkas išeidavo ant pilies bokšto, žiūrėdavo į rytus ir, pro gailias ašaras, klausydavosi vos pažįstamų Lietuvos garsų arba, paslapčiomis nuo vokiečių, kalbėdavosi su patekusiais Marienburgan belaisviais lietuviais...

2.

1360 metų vasaros vidudienyje subruzdavo Marienburgo pilis: visi jos gyventojai, tartum pamišę, bėgiojo iš kampo į kampa ir kažko laukė. Pagaliau pasigirdo vario trimitų garsai, atsidarė pilies vartai, patsai mistras įvesdino į Lietuvos didvyrį — didįjį kunigaikštį Kęstutį, patekusį į vokiečių rankas kautynėse ties Jūros upe.

Tai buvo toks vokiečių džiaugsmas, kurio senai senai nematė Marienburgo pilis. Galingas Kęstutis, nepakenčiamas ugnies ir kraujo tarnų priešas, beginklis pateko į jų rankas. Tą pat vakarą mistras iškėlė puotą, sukviėdė į visus savo riterius, o didįjį Lietuvos kunigaikštį liepė uždaryti į tamsų kampinį pilies kambarį, kurio akmeninės sienos atrodė tokios storos, jog vežimu galėtum važiuoti, o vienintelis langas buvo akiai užmūrytas. Ties tuo langu, per porą sieksnių žemiau, buvo iškastas gilus ir platus griovis, vandens pilnas. Kęstučiui prižiūrėti buvo paskirtas patikimas mistrui tarnas, Adolfas, o anapus griovio stovėjo ištikima vokiečių sargyba.

Kai riteriai pilies valgykloje tuštino jau kelintą stipraus vyno bosą ir prasigėrusiais balsais džiūgavo iš savo laimėjimo, Adolfas prisitartino prie kalėjimo geležinių durų ir pasižiūrėjo pro vienintelį jose plyšį.

Vos, vos apšviestame mažytės aliejaus lempos urve, ant medinio suolo atsisėdęs rymojo kunigaikštis. Jo juodos akys įsmigo rytų sienon, tarytum stengėsi ją pramušti ir mylimus Lietuvos miškus pasiekti, o sugniaužtos kumštys, rodos, grasė nelabiems plėšikams.

Staiga Kęstutis pasuko akys durų link, ir Adolfas išvydo galiūno veidą.

Zaibo smarkumu blyksterėjo Adolfo smegenyse tolimosios kūdikystės atsiminimai; Junigėdos tvirtovė, mėlynasai Nemunas, gimtoji pirkia, motina, tolimieji rago balsai...

Jis priklaupė, pridėjo galvą prie durų ir tyliai pratarė: „Viespatie, aš tave išgelbėsiu — nors savo gyvasties kaina!“

Ir nors nieks tų žodžių negirdėjo, bet rūstūs vokiečių balsai akimirksniui nutilo, Kęstučio veidas nušvito, o be-balsės Marienburgo sienos tarytum sudrebėjo...

Praėjo kelėtas dienų...

Adolfas nešiojo aukstajam kaliniui maistą ir pranešė pačiam mistrui apie jo elgesį. Atrodo viskas tvarkoje.

Staiga, vieną naktį, kai visi tvirtovėje sumigo, tyliai atsidarė urvo durys, ir išlindo jo vidun šešelis.

Tuo metu kunigaikštis atsikėlė iš guolio, sustojo ir ramiai žiūrėjo tamsion angon. Jam, gerai zinanciam vo-

kiečių įpročius, pasirodė, kad artinasi paskutinė valanda: guvios tik akys budriai sekė kiekvieną šešelio žingsnį.

Taciau įvyko stebuklas. Šešelis tyliai uždarė duris, prislinko prie galiūno kojų, apkabino jas ir pratarė: „Viespatie, tai aš, Adolfas, atėjau tau pasakyti, kad nesu vokiečys, o lietuvis — tavo klusnus tarnas! Ką liepsi, išpildysiu“.

Nepasitikėjimo liepsna sužėrėjo kunigaikščio žvilgyje, bet, pakėles Adolfo galvą ir pamatęs vaiko akyse ašaras, jis nušvito ir pasakė: „Kas tu ir koku būdu čion patekai?“

„Atsimenu, viespatie, didelę upę, tankius miškus, lopšelio dainos atgarsius, matutę, o paskui gaisrą, žiaurų riksmą ir štai... šitą pragarą“.

„Na, o tu žinai, kas tavęs laukia, jei vokiečiai supras, kad nori mane gelbėti?“

„Žinau, viespatie, manęs laukia žiauri mirtis, būtent: man ištrauks sąnarius, o paskui gyvą sudegins, — bet ir savo gyvasties kaina noriu tave gelbėti“.

Tuomet Didysai pakėlė vaiką nuo žemės, priglaudė prie savo krūtinės ir pasakė: „Tegu galingi dievai laimina tave už šitoki pasiryžimą, vaike. Tegu Lietuvos saulė nušviečia tavo gyvenimo takus. Prieš šituos šunis nesirodyk man padėdas, bet užtat atnešk čia stiprų geležgalį, kuriuo tikiuos pamazėl pramušti štai, šito lango vietoje, skylę, pro kurią išeisiu laukan. Kad jie nieko nepastebėtų, angą uždengsiu oda, o šiukšles slapta iš kalėjimo išneši kartu su tuščiais valgiui indais. Kai skylė bus paruošta, paliksi man virvę, o patsai, paėmęs iš jų porą gerų arklių, lauksi manęs anapus griovio. Sargybini, jei jis bus, — reikia prašalinti, o jei ne, atitrauk jo dėmesį. Visa kita palik man ir visagaliam Perkūnui.“

Kiekvienas kunigaikščio žodis aukso raidėmis žėrėjo Berželio širdyje, ir, atsakymo vietoje, jis dar kartą apkabino jo kelius ir išnyko.

Nuo to laiko 240 kartų saulė pakilo iš Lietuvos miškų ir nusileido už vokiečių žemės. Riteriai apsiprato su kalinauju ir rengėsi iš jo išviloti, kad parduotų Žemaičius. Visa Lietuva degė kerštu už savo valdovo kalinimą, o gal būt ir mirtį, tik viena kilnioji Birutė tikėjosi sulauksianti savo vyro... Ir neapsivylė.

Kaip Kęstutis pasakė, taip pasiryžęs Berželis atliko.

Nieks nepastebėjo, kaip vidunaktyje, pro kalėjimo skylę, nusileido griovin žmogaus pavidalas, tyliai per jį perplaukė ir praėjo pro mieguistą sargybini į artimą mišką. Ten laukė ištikimas Beržas su geriausiais mistro arkliais, kryževių apsiaustais ir ginklais...

Veltui kitą dieną po piet siuto mistras, veltui mušė per veidus ir spardė kojomis savo tarnus, veltui šimtai riterių bastėsi po artimus ir tolimus miškus: Kęstutis su Alfu išnyko — kaip nyksta rūkas saulėtą rytą...

Ir tik dviem mėnesiams praslinkus, vis dar įtužęs mistras gavo laišką, kuriame buvo parašyta: „Klausyk, vokiškoji beždžionė! Jei galingi dievai padės man tave sugauti, tai aš tau įtaisysiu puikius kambarius, maitinsiu skaniausia lietuviška duonute, girdysiu puikiausiu midum, bet mano pilies sienos stipresnės ir tu — patamsio sūnau — iš jų nebeišspruksi“.

Piktai užkeikė mistras ir skubiai liepė riteriams rengtis kelionėn, kad gelbėtų savąsias pilies, kuriose pasėjo gaisrą kerštinga žemaičių ranka...

Taip pasakojo, kitados, senos Lietuvos kanklininkai, — gatbindami didįjį Lietuvos vadą ir minėdami jo geriausią tarną, kilnųjį Berželį...

Ir tų dainų atbalsiu atskrido iš tolimos mūsų praeities, prikėlė iš amžino miego Berželio šešėlių, kad parodytų jums, kariai, jog seniau pas mus tokių vyrų būta, kurie, tik savo sąžinės vedami, sumaniai ir gražiai mokėjo atlikti savo pareigas.

Garbė jiems, o Tau, Lietuva — laimė!...

Virsila pabaigė, o žmonės, tyliai dūmodami, išsiskirstė... ligi kito karto.

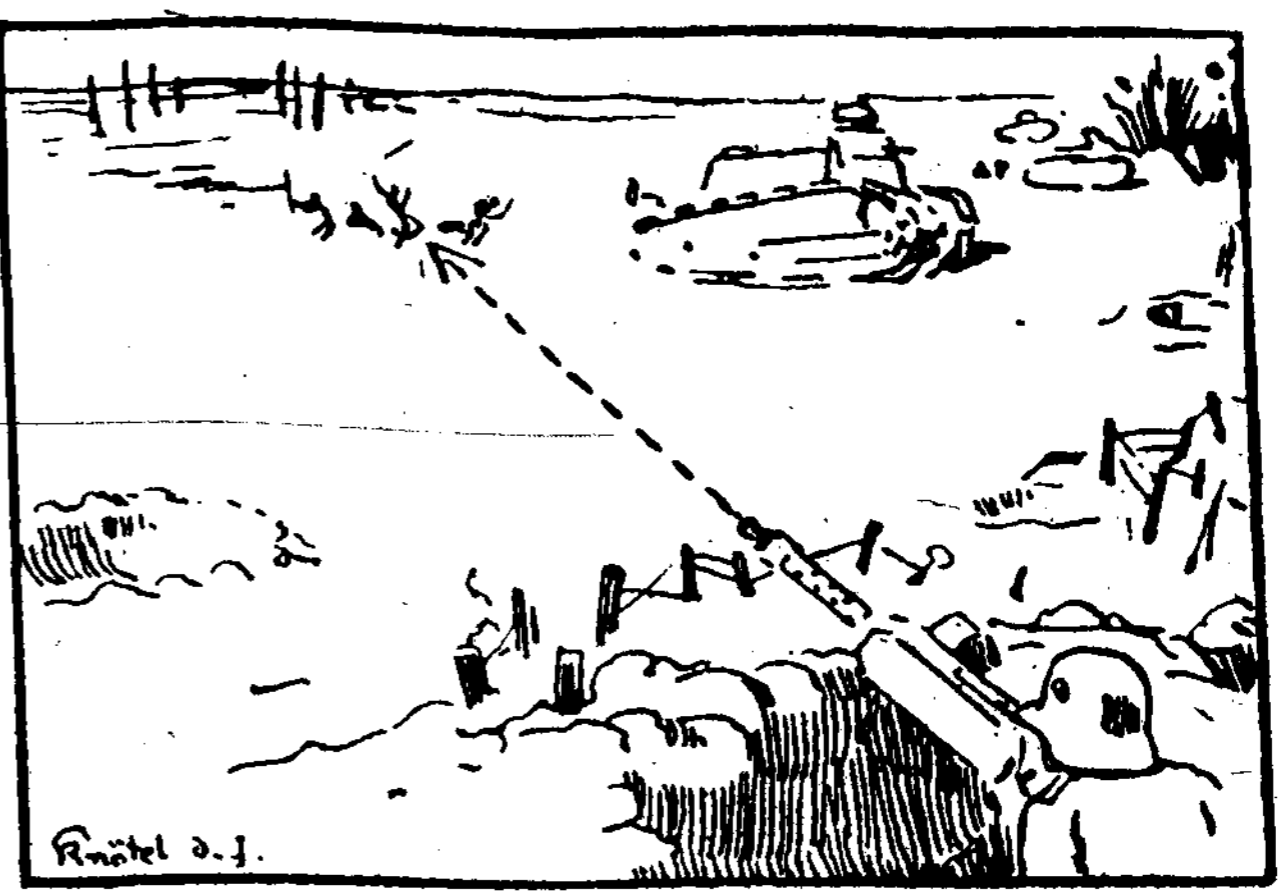
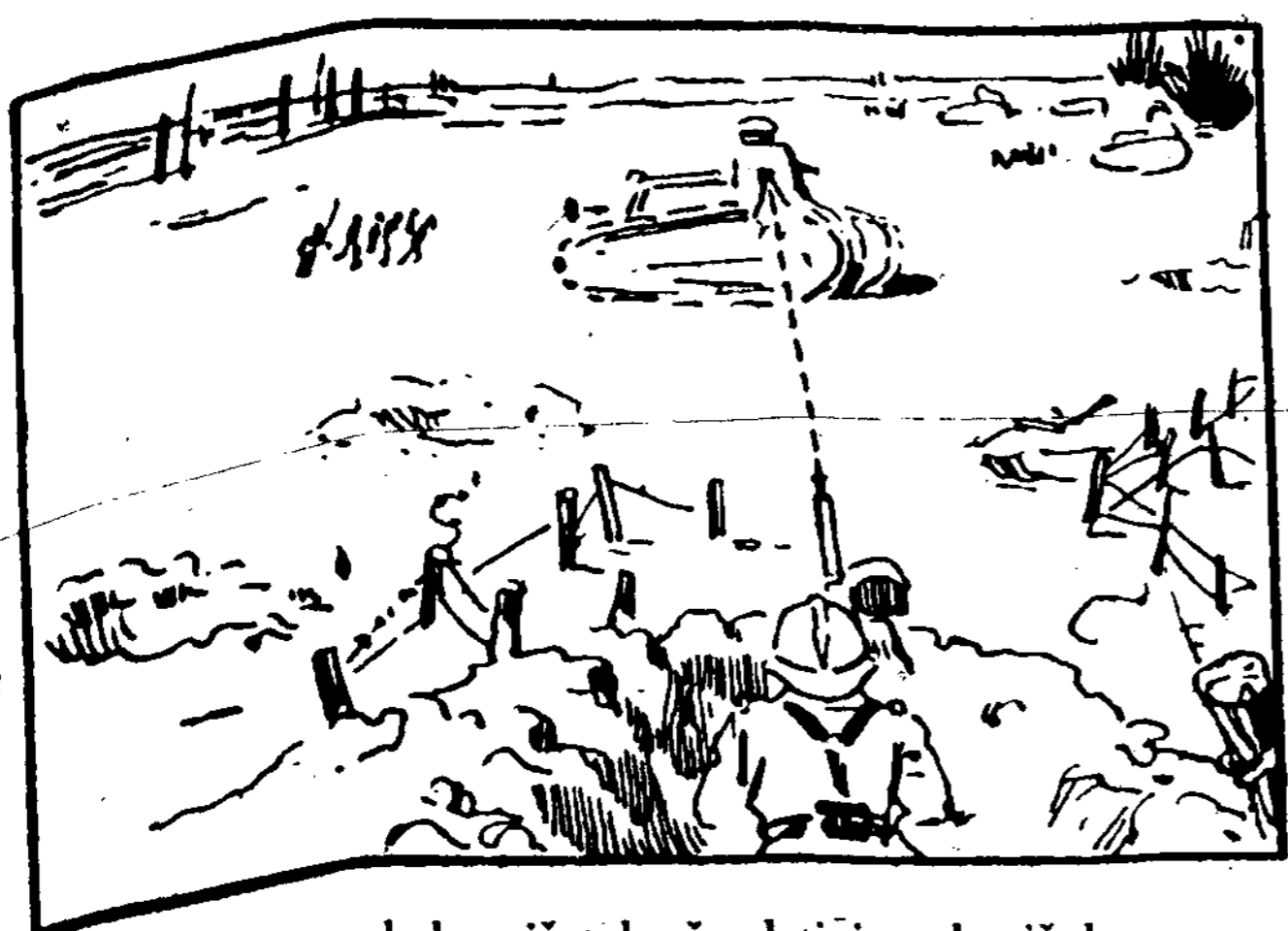
S. Zaskevičius.

Šaulys gynimosi kautynėse.

IV.

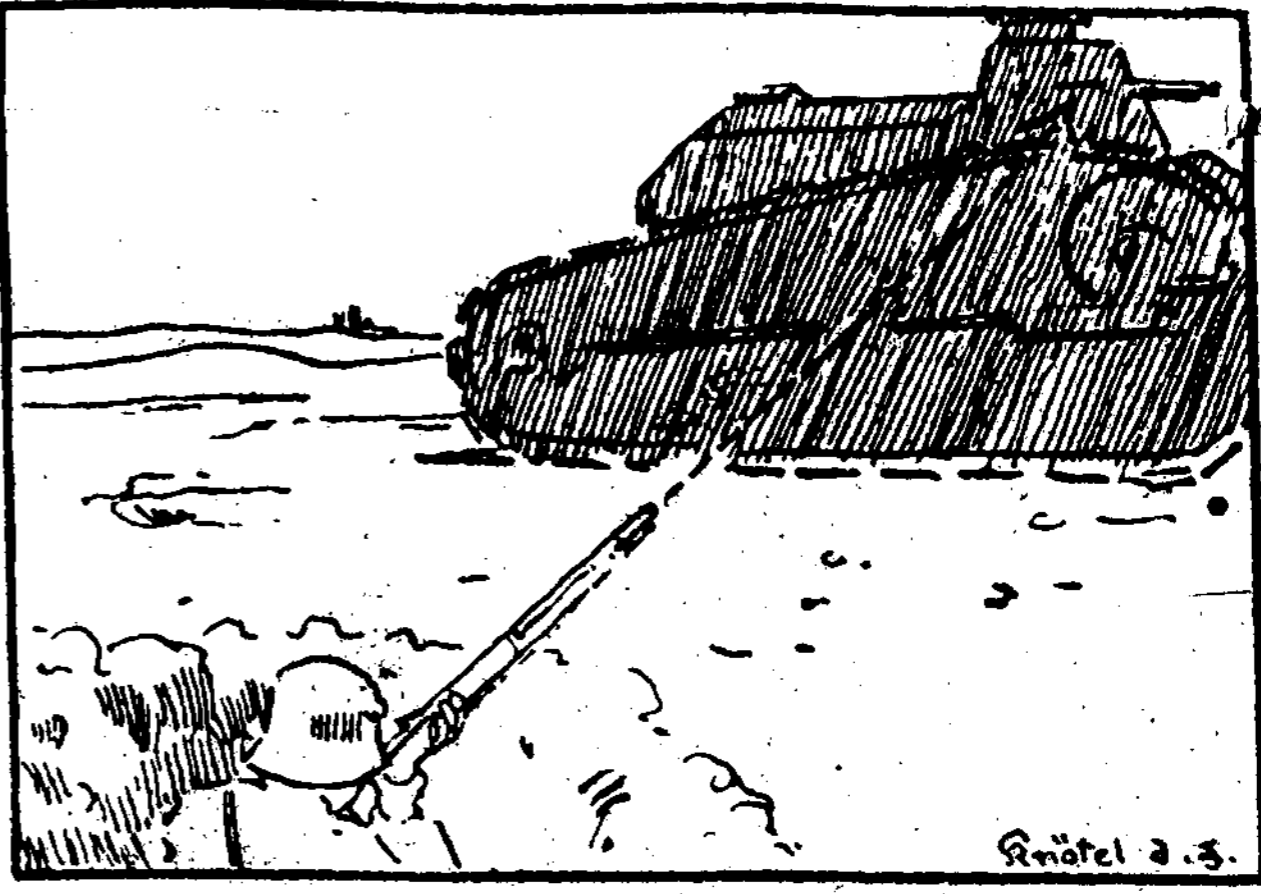
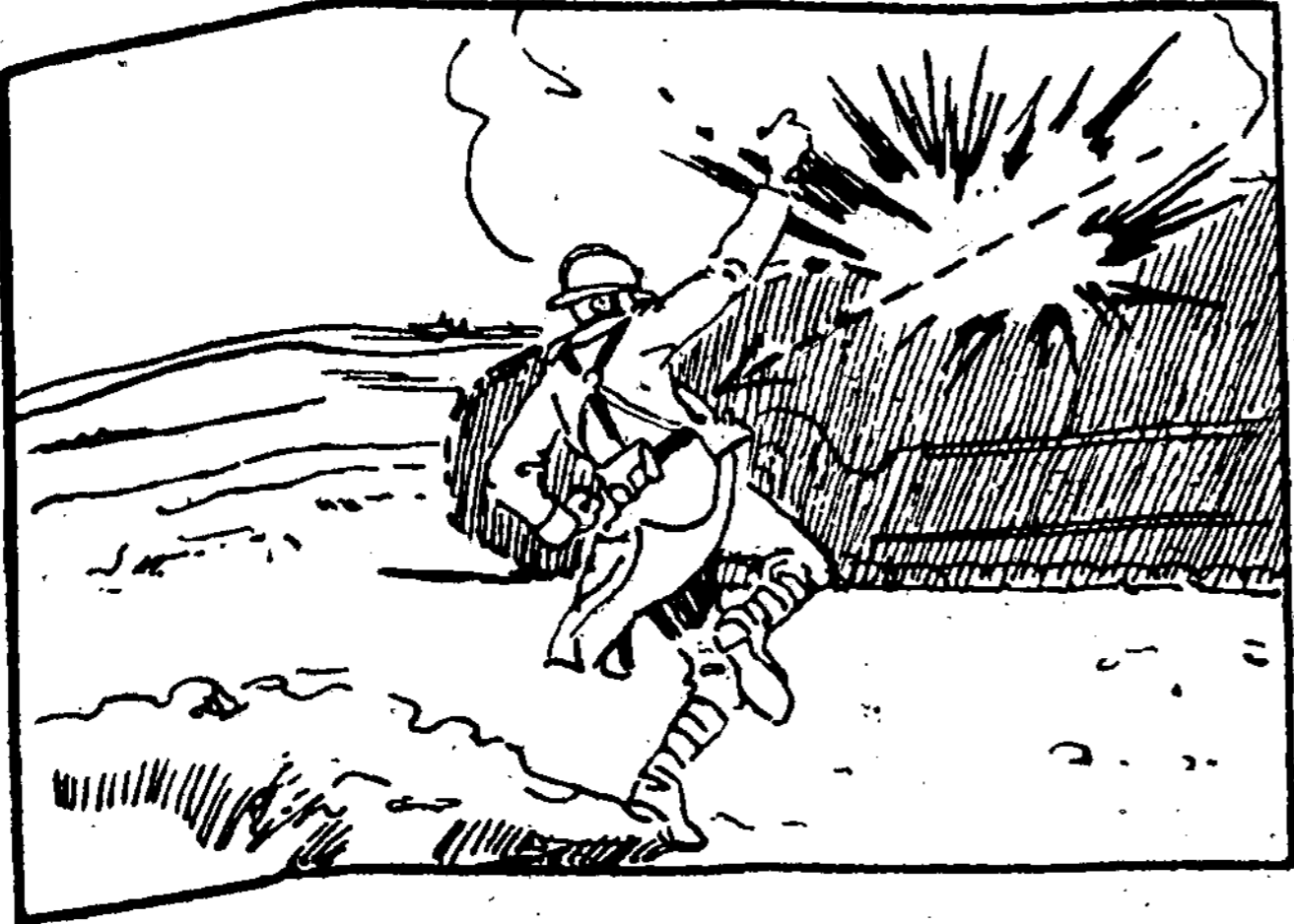
Klaidingai

Teisingai

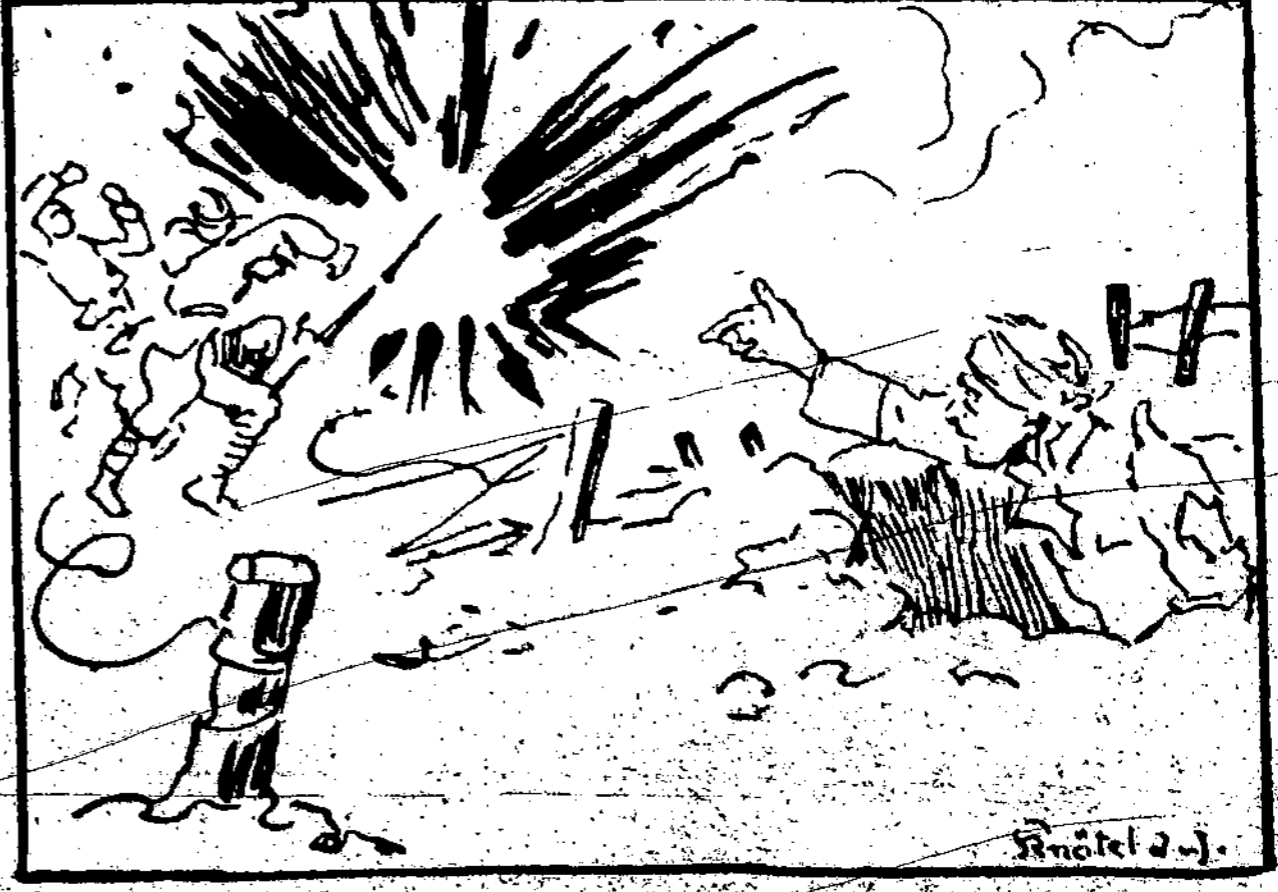
Bergždžias darbas iš tolo šaudyti į tanką iš lengv. kulkosvaidžio.

Daug tiksliau šaudyti ne į tanką, bet į lydinčius jį pėstininkus.

Paleisti rankinė granata iš arti į tanką pačiam pavojinga.

Verčiau šaudyk tiksliai iš artimo atstumo šautuva ir taikyk į tanko angas.

Tiktai bailys ir nedrausmingas karys pasiduoda atakuojančiam priešininkui.

Drąsusis karys pasitinka priešininką rankine granata ir šautuvo ugnimi, ir ginasi iki paskutinio.

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

Kaip praėjo mūsų šventė.

Kariuomenės šventė visoj Lietuvoj praėjo kuo iškilmingiausiai. Ją šventė ne tik kariuomenė, bet ir visa mūsų visuomenė, nežiūrint nei tautybės, nei tikybos skirtumų. Ši šventė dar aiškiau pabrėžė mūsų visuomenės meilę ir prisirišimą savo jaunajai kariuomenei, kuri iškovojo kraštui laisvę ir nepriklausomybę.

Redakcija, gavusi labai daug korespondencijų apie šventės minėjimą įvairiuose Lietuvos kampuose, kariuomenės įgulse bei dalyse, ir, nors ir geriausių norų būdama, negali jų įdėti savo laikrašty. Visi aprašymai mažiausiai užimtų net du ištikus laikraščio numerius. Be to, švenčių programa visur beveik panaši, todėl redakcija, šiuokart atsiprašydama savo gerbiamųjų bendradarbių, yra priversta nors trumpai suglaudus patiekti bendrą vaizdelį.

Klaipėdos krašte ši šventė buvo minima lapkričio m. 23 d., kitur 25 d. Visur iškilmės prasidėjo išvakarėmis lapkričio m. 24 d., malda už žuvusius Tėvynės vaduotojus. Bažnyčios pasipuošė, apsigaubė gedulu ir maldos žodžiai iš gyvųjų lūpų nuskrido ten... kur žuvę karžygiai ilsisi garbėj ir ramybėj.

Lapkričio m. 25 d. iš ryto namai pasipuošė tautiškomis vėliavomis. Trimitų garsai prikėlė gyventojus didžiai šventei. Miestų ir miestelių aikštėse ant aukštų stiebų iškilmingai pakilo Lietuvos vėliavos ir prie jų atsistojo šaulių garbės sargybos. Vėl visose bažnyčiose iškilmingos pamaldos, kaip padėka Aukščiausiam už laisvę ir nepriklausomybę. Po pamaldų kariuomenės paradai, kuriuose buvo perskaityta Respublikos Prezidento įsakymas. Paradoose, drauge su kariuomene, dalyvavo karo invalidai, Vyties kryžiaus kavalieriai, savanoriai, šauliai ir kitos grupės ir organizacijos. Kur nėra kariuomenės (mažuose miesteliuose), ten viena pati visuomenė jas minėjo, kaip leido vietos aplinkybės.

Po paradų, kur yra palaidota žuvusių karių, aplankyta jų kapai ir uždėti vainikai ant kapų bei paminklų žuvusiems. Vėliau, vaišės Vyties kryžiaus kavalieriams, savanoriams ir kitiems atsargos kariams, pav. Kaune—Vyties kryžiaus kavalieriams karo policijoj, savanoriams 2 pėst. pulkė; Mariampolėj minėtiems asmenims vaišės suruošė miesto ir apskrities savival-

dybės, Panevėžy — šauliai ir t. t. Vakare paskaitos, spektakliai, kinas kariams dovanai ir t. t. Miestai skendo iliuminacijose.

Be to, kai kuriose vietose tą dieną buvo iškilmingai pašventinti nepriklausomybės paminklai bei žuvusiems. Iškilmingai įteikiami kūrėjų — savanorių ir nepriklausomybės medaliai.

Apskritai, šventė praėjo gražiai ir nuotaikingai, palikusi gražiausių įspūdžių ir atsiminimų. Kaip visuomenė į tai žiūrėjo, paėmsiu nors vieną pavyzdį. Kaune, prie įgulos bažnyčios, kariuomenei žygiuojant pro Respublikos Prezidentą ir kitus aukštus asmenis, senutė inteligentė žiūri akis įbedus į kariuomenę ir gėrisi. Nors pati sušalus, bet mane įspėja, kad neperšalčiau ir nesuširgčiau. Sako, aš sena, todėl ilgai nebegyvensiu ir tokių švenčių daugiau nebepamatysiu. Tad man niekis sušalimas ir reikia pasidžiaugti savo kariuomene, o jūs, vaikai, dar pamatysite panašių švenčių ir šiaudien saugokitės peršalti. Kita vėl inteligentė senutė, 1918 m. Vilniaus savanorio motina, klausinėja manęs, ar nemačiau jos sūnaus, nes norinti su juo įeiti į Karo Muziejų ir viską... viską, šiai didžiai šventei taikoma, pamatyti.

Bs.

Aukšt. Karininkų Kursų 7-ji laida.

Aukštieji Karininkų D. L. K. Vytauto Kursai š. m. lapkričio 29 d. šventė savo metinę šventę ir kartu įvyko bendrojo skyriaus 7-os laidos išleistuvės, į kurias apsilankė Respublikos Prezidentas, švietimo ir vidaus reikalų ministrai, Vyr. Štabo viršininkas ir aukštieji kariuomenės viršininkai.

Kursus baigė šie karininkai: pulk. ltn. Kazilevičius, majorai Šlepetys, Balsys ir Šalkauskas, kapitonas — Urbonas, Baltrimas, Gadgaiskis, Šurkus, Labutis, Kibirkštis, Ikamas, Cijūnelis, Čenkus, Kukta, vyresnieji leitenantai — Stakionis, Bilevičius, Žukaifis, Keliotis, Pranckevičius, Mikaila, Vinkšnelis, Frankas, Skaržinskas, Grincevičius, Sargelis, Meškauskas, Mikučionis, Leknickas, Tamulevičius, Špokevičius, Tapulionis, Kirkyla ir Kugrys. Pirmuoju kursu baigė kapitonas Urbonas.

Resp. Prezidentas įteikė šiems karininkams diplomus ir palinkėjo, kad jų įgytosios žinios būtų kuo

Buvusio krašto aps. ministerio gen. ltn. Daukanto išleistuvės.

Gruodžio 1 d. karininkų ramovėje buvo surengtos gen. ltn. Daukanto išleistuvės, kuriuose dalyvavo Resp. Prezidentas, vyriausybė ir kariuomenės dalių vadai.

Resp. Prezidentas pasakė atsisveikinimo žodį: mes gen. Daukantą išleidžiame, bet nepaleidžiame. Mums bendrai rūpėjo sustiprinti ginkluotąją jėgą. Kariuomenė kūrėsi sunkiu metu, reikėjo joje visa išlyginti, suvienodinti. Tamsta, p. generole, ir valstybės taryboje, ir universitete tęsi savo uždavinį. Mes turime jūrą, dėl kurios ir aukų esame padėję. Ji reikia sunaudoti krašto gerovei. Tai yra didelis uždavinys tarp visų apsaugos uždavinių. Tikiuos, kad tai mums pavyks padaryti Tėvynės naudai. Mes, p. generole, buvome vieningi ir tokie būsimel!

Ministeris pirmas ir l. e. kr. aps. m-rio p. prof. Voldemaras nurodo, kad mes neturime padaryti antros istorinės klaidos: prieję prie jūros, neleiskime savęs nustumti nuo jos. Gen. Daukantas yra jūrininkas. Jūrininkai myli jūrą. Reikia lietuvių tautą sugyvendinti su jūra. Mes ne-

liūstame ir nesilinksminame, nes gen. Daukantą tik išleidžiame į kitą darbo sritį.

Be to, kalbėjo Vyr. Štabo viršininkas gen. št. pulk. Plechavičius ir kiti.

Gen. ltn. Daukantas, atsisveikindamas su kariuomenės viršininkais, tarp kita ko pabrėžė: kai pirmą kartą buvau ministru, man teko studijuoti kariuomenę ir jos psichologiją. Esant antrusyk ministru, jei kas gera pavykdavo padaryti, tai tik vyriausybės palankumo dėka. Einamieji reikalai ir sunkios ministerio pareigos neleido man užsiimti tuo, kuo norėjau. Tikiuos, kad dabar kitoje darbo srityje man pavyks įvykdyti tas uždavinius, kurį apsiėmiau. Man neteko laimės dalyvauti Nepriklausomybės kare. To karo dalyviai kaskart įgyja vis didesnio autoriteto. Mūsų kariuomenėje yra daug darbininkų, organizatorių, autoritetingų viršininkų. Šiandien mūsų kariuomenė yra aiškus organizmas, 10 metų vaikas; jis gali mokytis, gali gyventi, dirbti. Tikiu, kad mūsų kariuomenė pasieks savo tikslą — iškels Lietuvos vėliavą Vilniuje. Tegyvuoja tautiška mūsų kariuomenė su 1918—1919 metų dvasia, besiveržiančia į Vilnių!

Orkestras groja „Ei, pasauli, mes be Vilniaus nenu-rinsim“ ir Tautos himną.

P. J.

naudingiausiai sunaudotos kariuomenės mokymui bei auklėjimui.

Krašto apsaugos ministerio ir savo vardu sveikina gen. št. pulk. Plechavičius.

Kursus baigusiuju vardu atsakė pulk. ltn. Kazilevičius, pažymėdamas, kad, Tautos Vadui davus ženklą, kariuomenė jau bus paruošta aukščiausiam savo uždaviniui ir galės rikiuotis Vilniaus link.

Per pietus Resp. Prezidentas pasakė kalbą, pastebėdamas, kad senoji Lietuva paliko daug gražių tradicijų. Iš jų didžiausioji yra Vytauto tradicija: Vytautas pasiekė to, kad Lietuvos ribos siekė toli į žiemius ir toli į pietus. Aukšt. karininkų kursai pasirinko savo vadu Vytautą. Vytautas yra Lietuvos galybės idealas — dėl to, kad Jis išugdė Lietuvos galybę, išauklėjo tautoje narsumą, meilę Tėvynei, dėl kurios visą savo amžių kovojo ir dirbo, pamiršdamas save. Jis tapo didis dėl to, kad jo tikslas buvo kuo kilniausias. Atgijusioje Lietuvoje mes mylime Vytautą. Šia proga Resp. Prezidentas linkėjo pasisekimo aukšt. kar. kursų vadovybei, kuri turi prieš akis tokį didelį idealą — Vytautą, kuris yra lyginamas su Aleksandru Makedoniečiu, Juliju Cezariu ir kitais panašiais didvyriais.

Švietimo ministeris sveikino kursus baigusius ir kursus kaip giminingą istaigą, nurodydamas, kad Lietuvos mokyklos gali plėstis ir krašto kultūra gali kilti dėka mūsų kariuomenės, kuri saugoja kraštą. Kylant mūsų kultūrai, bus lengviau gintis nuo priešų puolimų ir atvaduoti tai, kas dar neatvaduota.

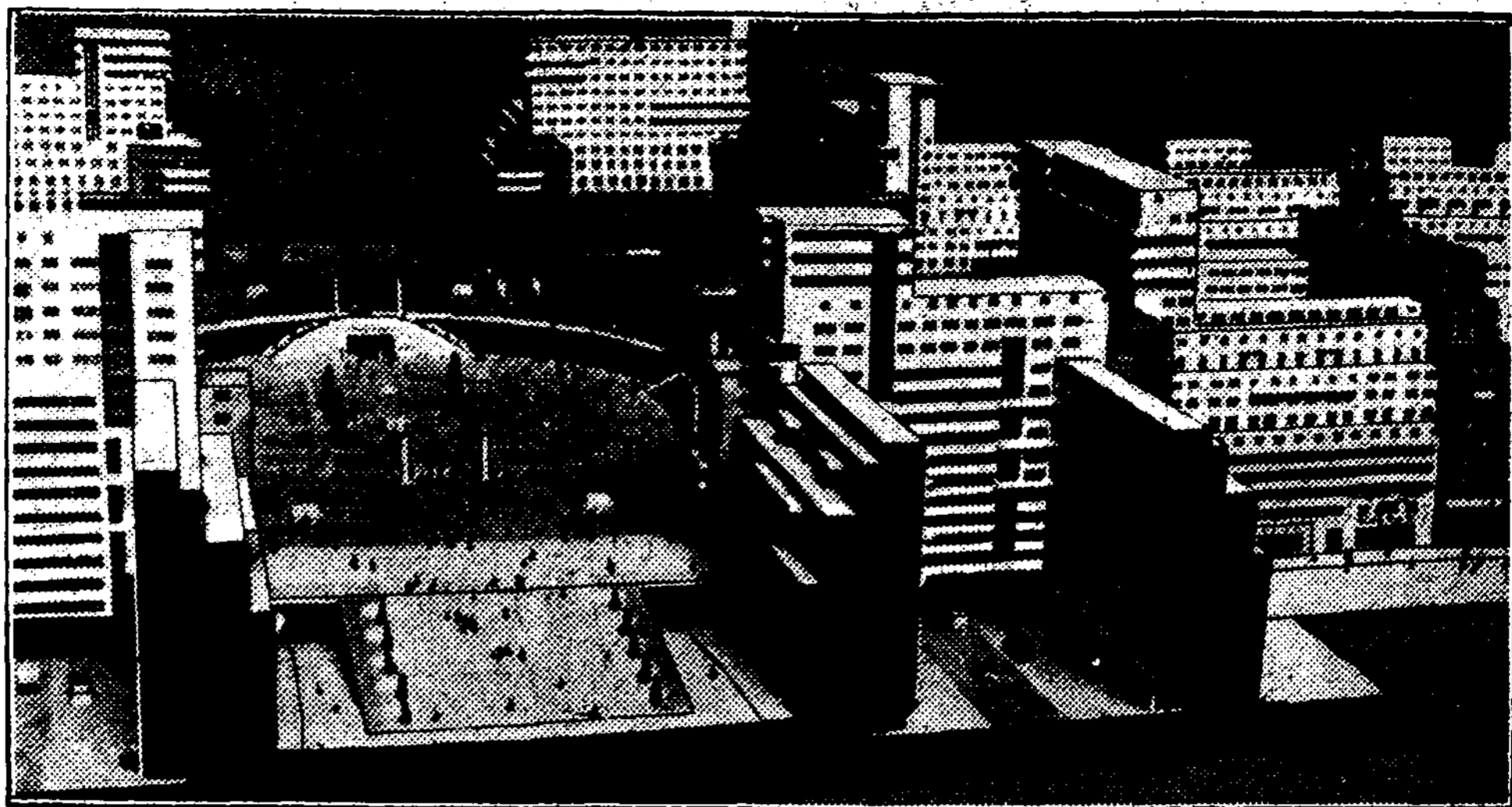
L. e. kursų viršininko p. pulk. Štencelis padėkojo Resp. Prezidentui ir vyriausybei už atsilankymą į šias iškilmes ir pridūrė, jog kursų vadovybė stengiasi auklėti mūsų karininkus tokioje dvasioje, kad jie vestų kariuomenę prie viso mūsų krašto siekiamojo tikslo.

Į iškilmes buvo atsilankęs ir Latvijos karo atstovas pulk. ltn. Indans, kuris kursus sveikino ir gražių linkėjimų pareiškė latvių kariuomenės vardu.

Karo Policijos Mokykla. Vaisės Vyties kryžiaus kavaleriams. Š. m. lapkričio mėn. 25 d. komendantūrose ir kariuomenės dalyse vyriausybės rūpesčiu buvo suruoštos savanoriams ir „Vyties kryžiaus“ kavaleriams vaisės. Karo policijos mokykloje buvo suruošta „Vyties kryžiaus“ kavaleriams.

— Į vaisės atsilankė 26 „Vyties kryžiaus“ kavaleriai. Vaisės pradėdant p. kap. Butkevičius pasakė prakalbą. Nušvietė bendrais bruožais pirmąsias Lietuvos nepriklausomybės gyvenimo dienas, kovas, vargus, nelaimes ir t. t. Po šios kalbos iš „Vyties Kryžiaus“ kavalerių tarpo kalbėjo: Kulvicas Vladas, Žemaitis Juozas, ir Antanaitis J., dabar tarnaujantis 5 p. p. Iš komendantūros karininkų — vyr. leit. Sabaliauskas ir vyr. leit. Kviecinskas. Iš karo policijos kareivių tarpo grand. Baltramonaitis.

Šiose vaisėse buvo pasidalinta savo išpūdžiais iš nepriklausomybės kovų, vaduojant tėvynę nuo priešų tada, kada dar tik pradėjo brėksti laisvės saulutė. Po kalbų aidėjo garsus valio: už nepriklausomybę, vyriausybę, kariuomenę... Per vaisės griežė dūdų orkest-

Koks projektuojamas ateities miestas.

ras, ir karo policijos mokyklos kareivių choras sudainavo keletą dainelių. Visi vaišių dalyviai buvo labai patenkinti ir džiaugdamies vienas kitam pasakojo savo vargus ir nelaimes, iškentėtas pirmose kovose. Visi linkėjo vienas kitam vėl laimingai atvykti sugaudus pavojaus trimitui vaduoti savo brangųjį protėvių sostą Vilnių...

Šios vaisės buvo suruoštos tam, kad šią brangią mūsų kariuomenei šventę, pasilinksmintų kartu ir mūsų pirmieji kovotojai ar žuvusiųjų karių tėvai... Ši šventė tebūnie mums pasiryžimo ir pasižadėjimo ženklu, kad niekuomet neužmiršim savo brolių ir protėvių sosto. Po vaišių visi dalyviai, pilni gražiausių išpūdžių, skirstėsi: vieni keliavo namo, kiti pasiliko šia proga suruoštam karo policijos mokyklos vakarėly. Buvo vaidinta „Jaunavedžių naktis“, pasakyta monologų, eilių, padainuota karo policijos mokyklos kareivių choro keletas gražių dainelių, kurios visiems padarė gero išpūdžio, tik gaila, kad toliau moderniškų šokių, kaip džimi, foxtrotų ir valencijų, buvo nuslopintas. Karo policijos mokyklos chorui ir jo organizatoriams reikėtų palinkėti kuo didžiausio pasisekimo ir toliau savo dainomis pajvairinti mūsų vakarėlius... Ši diena liks amžinai mūsų atmintyje.

Vyr. pusk. J. Ardzijauskas.

Klaipėdos įgula. Sunkiosios atletikos vakaras. Š. m. lapkričio mėn. 10 d. Karių Sporto Sąjunga surengė sunkiosios atletikos vakarą. Jau prieš 8 val. prisirinko pilna salė žmonių, pažiūrėti kaip imsis graikų romėnų — imtynėse visų žinomas imtininkas, amerikietis lietuvis, pasaulio čempionas Juozas Šimkus, su vokiečių, Europos čempionu, *Sachsneideriu*. Be šių atletų dalyvavo Latvijos čempionas Šlos'as, vietos įgulos atletas ir k. Nors Šimkus turėjo priešą gan stiprų, aukštesnį, sudėtingą ir sunkesnį, 20 svarų, bet jo neįveikiama energija ir raumenys 36-toj minutėj vokiečių paguldė Kiekvienas Šimkaus pasisekimas publikos buvo lydimas griausmingu delnų plojimu, o nugalėjęs buvo įteiktas baltų gėlių bukietas ir pasitodžius salėj, ant rankų nešiojamas. Ir dar pažymėtina, kad stiprus Šimkus ant savo pečių sulenkė geležinę siją. Toliau Šimkus demonstravo keletą dalykų iš „Džiū-Džitsu“ ir laisvų imtynių.

Tad garbė mums, turint tokį milžiną, kuris važinėdamas pasauly savo jėga kelia lietuvių vardą ir garbę, o mes broliui Šimkui linkime kiekvienose imtynėse parodyti priešui, kas yra lietuvis!

L. Mochevičius.

SVETIMŲ VALSTYBIŲ KARIUOMENĖS.

Milžiniškas lėktuvas.

Neseniai Anglijoje pastatytas milžiniškas karinis lėktuvas, kuris yra naujausias aviacijos technikos išradimas. Šis lėktuvas yra oro torpedininkas (minovežis), skinamas pakraščio apsaugai. Jis buvo bandomas akivaizdoje svetimų karo atstovų Anglijoje. Šis milžiniškas lėktuvas tinka vartoti įvairiems tikslams. Be savo tiesioginio paskyrimo, jis gali būti panaudotas kaip naikintuvas, bombovežis ir žvalgas.

Negana to — šis lėktuvas savo atitinkamos konstrukcijos dėka per keletą minučių gali būti paverstas jūrų lėktuvu.

Labai svarbios yra ir kitos jo savybės. Jis gali išbūti (lėkti) ore nenutūpdamas 12 valandų. Vidutinis lėkimo greitis — 225 kilometrai per valandą.

Lėktuvo sparnai turi tam tikrus plysius; to dėka, reikalingu esant, lėktuvas gali lėkti visai nedideliu greičiu. Ši tokia jo savybė labai didina lėktuvo, kaipo bombarduojamojo, vertę.

Lėktuvas gali vežtis su savim 2000 kilogramų bombų. Po savo liemeniu jis laiko oro torpedą (miną), sveriančią 1000 kilogramų; ji paleidžiama paspaudus tam tikrą mygtuką (knopką) lakūno kambarėlyje.

Lėktuvo įgulą sudaro: lakūnas, mechanikas ir žvalgas — kulkosvaidininkas.

Lėktuvas ginkluotas dviem lengvais kulkosvaidžiais, kurie gali pagal norą veikti lėktuvo variklio (motoro) dėka, bet ne sūvio attraukos jėgos dėka, kaip tas yra įtaisyta visuose kituose kulkosvaidžiuose. Dėl tokio reiškinio, kulkosvaidžių veikimas visada yra patikimas; kritišku momentu kulkosvaidis negali „atsisakyti“ veikti, o tuo tarpu kiti visi paprasti automatiškieji ginklai net labai dažnai „atsisako“ veikti.

Šitam naujausio patobulinimo lėktuvui „išibėgėti“ pakylant į orą ir nutūpti pakanka aikštelės iš viso tik 25 metrų ilgio; ta ypatybė yra be galo svarbi, ir dėl to lėktuvas galima plačiai ir dažniau naudoti kautynių aplinkybėse.

Jis turi 500 arkl. jėgų variklį. Pavadintas „Ripon II“.

Spaudos žiniomis, šito milžiniško lėktuvo bandymai buvo labai sėkmingi ir pareiškė labai vertingas jo savybes. Po šių bandymų anglų karo ministerija tuojau priėmė šį oro milžiną — galiūną į karo aviaciją.

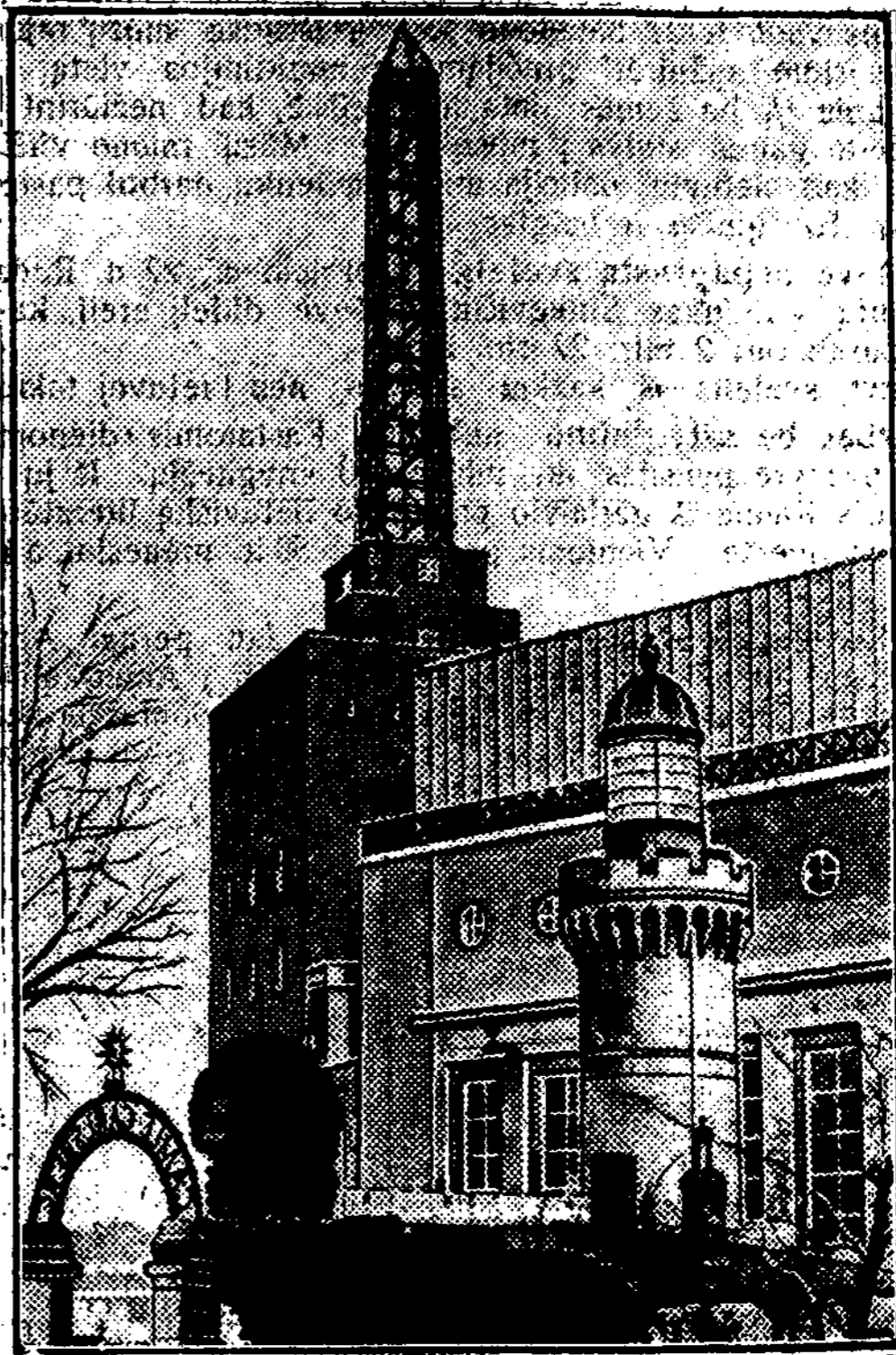
Įvairių tautų tarnyba raudonoje kariuomenėje.

Rusų žurnalas „Vojennyj Vestnik“ 39 n-ryj duoda žinių apie raudonosios kariuomenės tautinį sąstatą.

Iš 100 karių rusams tenka 64, ukrainiečiams — 17,6, gudams — 4,4, žydams — 2,1, visoms kitoms tautoms — 11,9%. Lietuviai (kolonistai ir likę Rusijoje tremtiniai) sudaro 0,1%

visos raudonosios kariuomenės; jų iš viso yra kariuomenės eilėse artai 300 žmonių.

Karo mokyklose, kuriose ruošiami karininkai, iš 100 kariūnų rusams tenka 60,4%, taip pat ir ukrainiečių tautos kariūnų nedidžiausia — 14,2%. Už šiuos kariūnų yra 6,2% žydų, 3,5, kitų tautų — 15,7%. Karo akade-

Pirmasis Europoj švyturys naktiniams lėktuvų skraidimams, pastatytas Kopenhagos mieste ant bravoro stogo.

mijose, kur ruošiami generalio štabo karininkai ir įvairūs specialistai, žydai sudaro 10,4%, o latviai 3,0%. Visoje kariuomenėje latvių yra vos 0,3%.

Iš 100 karininkų yra: rusų — 72, ukrainiečių — 10,1, gudų — 5, žydų — 2,1, kitų tautų — 10,8%. Puskarininkų tarpe daug ukrainiečių; jie prieš karą ir dabar pasižymi ypatingu patraukimu tarnauti kariuomenėje liktiniais. Iš 100 puskarininkų rusų tautos — 60,9%, ukrainiečių — 22,2%, gudų — 4,7, žydų — 1,5, kitų tautų — 10,7%.

Gydytojų tarpe iš 100 žmonių: 59,4% rusų, 9,3% ukrainiečių, 4,4 gudų, 18,6 žydų ir 8,3% kitų tautų.

Komisarų rusų yra 61,9%, ukrainiečių — 11,6, gudų 4,3, žydų — 10,3, kitų tautų — 11,9%.

K—ts, A.

Cekoslovakijos kariuomenės variklinis pabūklas, kalibras 30,5 cm.

LIETUVOJE.

Paminklas žuvusiems nuo pučistų. Lapkričio m. 25 d. Kretingos kapinėse iškilmingai pašventintas paminklas buvusiam Kretingos miesto nuovados viršininkui Kaziui Gružui, kuris 1927 m. rugsėjo m. 10–11 d. naktį žuvo nuo Tauragės riaušinių rankos. Paminklą pastatė Kretingos policijos ir kitų įstaigų tarnautojai.

Lenkų pirštai dar netrumpėja. Lapkričio m. 26 d. lenkai tarp Gateikių ežero ir Dručio miškėto kėsinosi perkelti demarklinijos gaires į mūsų pusę. Mūsų sargyba neleido jų perkelti. Tuomet atvyko į ginčijamą vietą lenkų storasta (Vilniaus miesto) su policijos vadu ir 21 bataliono vadu ir iššaukė mūsų rajono viršininką pasiūle apžiūrėti ginčijamą demarklinijos vietą. Lenkai savinasi apie 1/6 ha žemės plotą ir pareiškė, kad nežiūrint nieko, jie vis dėlto gaires statys į mūsų pusę. Mūsų rajono viršininkas pareiškė, kad lietuvių policija minėtam lenkų darbui pasipriešins ir neleis. Tuo ginčas ir baigtas.

Pašovė nepaprastą svetelį. Lapkričio m. 22 d. Rudaminos val. Lazdijų girininkas Sinkevičius nušovė didelį erelį, kuris per abudu sparnu turi 2 mtr. 22 cm. ilgio.

Matyt, svetelis iš kažkur atklydo, nes Lietuvoj tokių nėra.

Darbas be atlyginimo nebūna. Pastaromis dienomis vyriausybė paskyrė pensijas iki mirties 10 knygneščių. Iš jų vienas žydas, kuris Kaune iš gailaivio paimdavo lietuvišką literatūrą ir ją išvežiodavo mieste. Vieniems paskyrė po 50 lt. mėnesiui, o kitiems po 30 lt.

Lietuviška tautodailė Amerikon. Jau pernai Amerikos lietuvių grupė buvo sumaniusi pradėti gabenti į Ameriką lietuvių tautodailę ir rankdarbius. Šis sumanymas vykdomas ir netrukus bus atidarytas Niujorke, o vėliau ir Čikagoj, tam tikri skyriai parduos lietuviškus išdirbinius. Daugiausia bus vežama žemaičių klumpės (mažiukės, dailaus padirbimo, padėti ant stalo kaip papuošalas bei peleninių vietoj), megstos juostos, kilimai, kaklaraiščiai, staltiesės — lininės, rankų darbo langų ir durų užtiesalai ir t. t.

Barbariškas darbas. Naktį lapkričio 25–26 d. iki šiol dar nesusekti piktadarių sugriovė paminklą — kryžių Onušiško kapinėse. Šis paminklas buvo pastatytas šiemet gegužės m. 15 d. žuvusiems už Lietuvos laisvę atminti.

Visai nori nustelbti lietuviybę. Lenkai Vilniuj išleido įsakymą, kad visos lietuvių mokyklos, kuriose supažindinama vaikus su Lietuvos žemėlapiais, būtų uždarytos, o iš mokytojų atimtos teisės mokytį.

UŽSIENIUOSE.

Per daug didelį apetitą turi. Lenkai, išdaužę ukrainiečių įstaigas ir organizacijas pas save, tuo dar nepasitenkina. Reikalauja, kad ir kitos valstybės uždarytų ukrainiečių organizacijas. Lenkai įteikė raštą Čekoslovakų vyriausybei, kuriame reikalaujama, kad ir Čekoslovakijoje būtų uždarytos ukrainiečių sąjungos.

Lietuvoj įsisteigusi lietuvių-ukrainiečių susiartinimo draugija taip pat pasirodė lenkams baist. Jų spauda pakėlė trūkšmų, kad ši organizacija rengiasi Lenkiją „griauti“. Ne mažiau lenkams baimės varo ir Amerikoj įsisteigę komitetai Gudijos gyventojams remti. Ir čia lenkų spauda rėkia, kad, girdi, naujos pinklės Lenkijai spendžiamos.

Be to, lenkai ukrainiečius vis dar tebeareštuoja. Nori suimti 4 seimo atstovus ukrainiečius.

Bloga iš visų pusių. Lenkijos vidaus padėtis kaskart labiau sunkėja. Prekyba turinti didelių nuostolių. Bijomasi, kad nepradėtų smarkiai kristi lenkų zlotas. Žymiai jaučiamas pinigų trūkumas. Žemės bankai sulaukė paskolų išdavinejimą ir be pavasario nebemanos skolinti. Pavasarį tikisi gauti paskolos iš užsienių. Be jos visiškai striuks lenkams. Bet ir paskolą gauti nelengva. Dažnai atsako.

Kiek šiemet latviai nukentėjo. Latvių žemės ūkio ministeris pranešė, kad šiemet Latvijoje nuo potvynių ir ledų nukentėjo 84.830 ūkių, t. y. iš 100 ūkių apie 37. Iš viso paliesta 462.000 ha, t. y. iš 100 ha derliaus sunaikinta 42 ha (beveik pusė visų pasėlių).

Audros ir potvyniai. Paskutinėmis dienomis Italijoje, Graikijoje, Prancūzijoje, Danijoje, Olandijoje, Vokiečių jūroje, Atlanto vandenyne ir kt. siautė smarkios audros. Nuskendo apie 21 laivas. Dėl audrų patvino upės ir apsėmė miestus ir laukus. Kai kur sodžiai vandens atskirti nuo pasaulio. Hamburgo gatvėse vanduo pakilęs per 6 mtr. aukštumo. Prancūzijos kai kuriose srityse liūtys išardė geležinkelius ir sustabdė susisiekimą. Taip pat audros siautė ir Didžiąjame vandenyne, pridariusios didelių nuostolių.

Naujos knygos.

Lietuvos Karo Invalidas. Vienkartinis Lietuvos Karo Invalidų Sąjungos leidinys.

Situo leidiniu yra minima Karo Inv. Sąj. įsikūrimo 5 metų sukaktuvės. Leidinys gana įdomus, gausiai iliustruotas ir gražiai meniškai išleistas. Kaina nepažymėta.

Laisvų pratimų rinkinys gimnastikos pamokoms ir sporto šventėms. Sudarė S. P. Belopolskis ir U. K. Gorčinas, redagavo G. A. Diuperonas. Vertė Stasys Vitkauskas. „Spaudos fondo“ leidinys. Kaunas, 1928 m. 62 puslapių. Kaina nepažymėta.

Paskutiniu laiku mūsų knygų rinkoj dažnai užtinki verstinės literatūros. Kad prie mūsų knygų bado yra tai sveikintinas reiškinys, ypač specialei literatūroj, niekas nesiginčys. Tik dažnai vertimo objektu parenkama ne visai tinkamas dalykas. Beveik tas pats atsitiko ir čia. Pradėjau ieškoti gimnastikos ir sporto, o radau siaurokas vadinamas „sakalų gimnastikos“ pamokas. Tiesa, pratimų gana daug. Kai kurie jų labai gražūs. Jeigu jau vertėjas jas vertė laisvai, tai reikėjo ir labiau pritaikyti mūsų gyvenimui.

Pirmiausia — pratimai, skiriami 8–10 m. vaikams, yra per daug painūs. Reikėjo įvesti keletą lengvesnių apimancijų paprastesnius judesius, o tuomet jau eiti prie sunkesnių. Be to, neiškenčiu nepasakęs keletą žodžių ir dėl pačios sakalų gimnastikos. Gimnastikos tikslas — auklėti jaunuomenę sportiškai, grūdinant valią bei stiprinant ir harmoningai vystant žmogaus kūną. Gi sakalų gimnastika yra daugiau „luksuso“ dalykas: parado ir švenčių. Nežinau, ar mūsų mokyklos turi pakankamai laiko tokiems dalykams. Kariuomenėje nuo jos jau iš dalies atsisakoma.

Knygelė išleista pakėčiamai. Pradžioje yra nemaža piešinių, kas lengvina jos skaitymą. Tik ir čia neišvengta kai kurių netikslumų. Pav. 31 piešinys — atsiklaupimas. Paašikinta gerai, o nupiešta atsiklaupęs žmogus, kurio abi kojos išjudintos iš stovėjimo vietų (stacio žm. kūno padėto apvestu punktyru). Arba 27 piešinys — pusiau priūpimas — figūra visai pakrypusi. Ir dar tas pats piešinys gadina ar dabina knygos viršelį!

Vis tik tai yra šioks toks indėlis mūsų sporto literatūroj. Sporto švenčių rengėjai čia ras nemaža geros medžiagos.

Pranešimas.

Kunigaikščiui Gediminui - Beržanskiui - Klausučiu.

Aukštųjų Karininkų D. L. K. Vytauto Kursų Bendrojo Skyriaus VII-os laidos karininkai - klausytojai, kursų baigimo proga, turi garbės įteikti Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Vytauto penkių simtų metų mirties paminėjimo rengiamam Komitetui šimtą aštuoniasdešimt šešis (185) litus ir reiskia pageidavimą, kad sukaktuvių minėjimo metais būtų pastatytas D. L. K. Vytautui Kaune paminklas.

Aukštųjų Karininkų D. L. K. Vytauto Kursų Bendrojo Skyriaus VII-os laidos karininkai.

Raštą ir pinigus įteikiau „Lietuvos Aido“ administracijai.

Vyr. leit. Žukaitis,
Bendrojo Skyriaus sekretorius.

1928 m. gruodžio mėn. 3 d.

A. Panemunė.

Kaina: metams 15 lt., pusmečiui 8 lt., 1 mėn. 1 lt. 50 ct. Kareiviams per pusę pigiau. Užsieny metams 25 lt. Atskiro nr. kaina 30 ct. visiems. **Skelbimai:** petito eilutė 40 ct.; prieš tekstą dvigubai. **Adresas:** Kaunas, Nepriklausomybės aikštė.

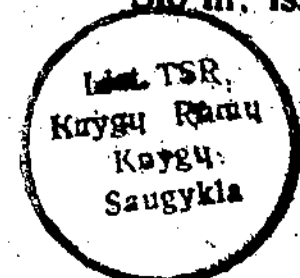
Leidžia Vyr. Št. Karo Mokslo Valdyba.

Redaktorius kpt. Balčiūnas.

Akc. „Spindulio“ B-vės spaustuvė. Kaune.

Šio nr. išspausdinta 2.500 egz.

29302

(766 0)